

VIA BEWUSTE FRAMING NUANCE BRENGEN IN HET MIGRATIE- EN VLUCHTELINGENDEBAT

OTHER TALK

Other Talk is een driejarig programma van Porticus, 11.11.11 en Vluchtelingenwerk Vlaanderen, met als doel nuance in het gepolariseerde migratiedebat in Vlaanderen te brengen. Other Talk wil mensen die zich tussen de tegenpolen van het debat bevinden weer bij de conversatie betrekken en verdere polarisering tegenhouden.

WWW.11.BE/OTHERTALK

DOELSTELLING

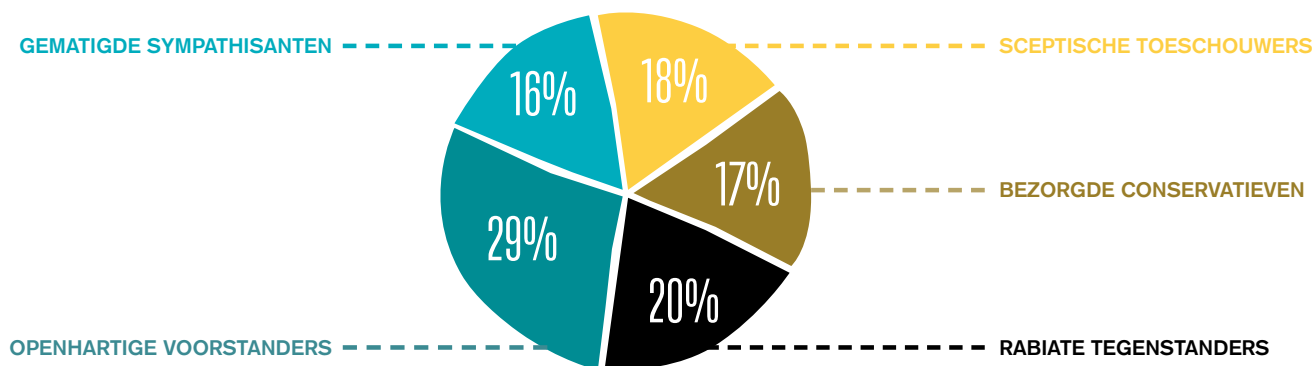
MET DEZE TOOL

- INZICHT KRIJGEN IN FRAMES, COUNTERFRAMES EN DE DOELGROEP 'HET BEWEEGBARE MIDDEN'.
- HET BEWEEGBARE MIDDEN BEREIKEN MET GENUANCEERDE EN DIVERSE BOODSCHAPPEN ROND MIGRATIE EN VLUCHTELINGEN EN DE DOELGROEP BETREKKEN IN EEN OPEN DIALOOG.

DOELGROEPEN

Wat betreft de attitudes en meningen over migratie en vluchtelingen, kunnen we de Vlaming onderverdelen in 5 segmenten: de **rabiante tegenstanders** van migratie, de **openhartige voorstanders** van migratie, en de 3 groepen er tussenin die we 'het beweegbare midden' noemen. Die groep bestaat uit:

- de **gematigde sympathisanten**
- de **sceptische toeschouwers**
- de **bezorgde conservatieven**

In communicatie is het essentieel dat je je bewust bent van de doelgroepen naar wie je communiceert.

We richten ons hier tot het **beweegbare midden** omdat zij in mindere of meerdere mate open staan voor een debat of dialoog. **Dat is de start van verandering.**

HET BEWEEGBARE MIDDEN

DE GEMATIGDE SYMPATHISANTEN (16%)

- staan over het algemeen vrij positief tegenover migratie en vluchtelingen;
- zijn er niet altijd van overtuigd dat nieuwkomers een meerwaarde vormen voor de samenleving, maar vinden migratie zelf ook niet echt problematisch;
- hebben minder vooroordelen over migranten en de sociale voordelen die zij zouden genieten;
- bekijken geval per geval en gaan minder veralgemenen;
- staan positiever tegenover de Islam;
- hebben soms een afzijdige houding.

DE SCEPTISCHE TOESCHOUWERS (18%)

- staan kritisch tegenover migratie en zijn geen voorstanders van 'open grenzen';
- vinden dat, in een ideale wereld, vluchtelingen naar het land van oorsprong moeten terugkeren en dat migranten de Vlaamse cultuur moeten respecteren;
- hebben een chauvinistische reflex;
- hebben tegelijk ook minder vooroordelen tegenover migranten en vluchtelingen en vervallen niet zo snel in generalisaties als de bezorgde conservatieven.

DE BEZORGDE CONSERVATIEVEN (17%)

- staan over het algemeen vrij negatief tegenover migratie en vluchtelingen, maar zijn minder uitgesproken in hun oordeel en vooroordelen;
- hun tegenstand vertrekt minder vanuit identiteit en cultuur, maar meer vanuit economische motieven;
- hebben het gevoel dat ze niet genoeg voordeel halen uit de huidige economische situatie en willen vooral hun eigen positie en voordelen behouden in een steeds veranderende samenleving;
- hebben een protectionistische reflex;
- zijn angstig maar niet xenofob;
- vallen in het rechtse politieke spectrum maar niet onder extreem rechts.

FRAMES EN COUNTERFRAMES

BELANG VAN FRAMES

Migratie is een complex fenomeen. Elk van ons focust daarom op deelaspecten. Het zorgt ervoor dat we er over kunnen nadenken en spreken. Die deelaspecten zijn allemaal waar maar vormen nooit de hele waarheid. Het zijn **frames**, kaders om naar de realiteit om ons heen te kijken. Als we verandering willen brengen, is het dan ook belangrijk om bewust en consistent gebruik te maken van deze frames. De manier waarop een thema wordt *geframed*, heeft invloed op het denken en doen van mensen. En als mensen **meer verschillende frames** krijgen aangereikt, kunnen ze **ook meer genuanceerd kijken naar migratie**.

FRAMES OVER MIGRATIE

Iedereen kijkt door één of meerdere frames, kaders, naar vluchtelingen en migranten. Het bepaalt ieders gevoel en perceptie rond het thema.

Onderzoek toont aan dat 11 frames het debat over migratie bepalen: 4 frames die migratie als een probleem voorstellen en 7 frames die nuanceren, de tegenframes. Niet alle frames worden even vaak gebruikt.

FRAMES

FRAME

BOTSENDE BESCHAVINGEN

KERNBOODSCHAP

Nieuwkomers hebben onverzoebare waarden en normen en ze aanvaarden de regels van ons land niet.

FRAMING DEVICES (UITINGSVORMEN IN COMMUNICATIE)

“Vlamingen krijgen het gevoel dat hun manier van leven bedreigd wordt door de buitenstaande cultuur van de nieuwkomers.”

DE VIJANDIGE INDRINGER

Vluchtelingen en migranten zorgen voor overlast en maken de straten onveilig. Als een paard van Troje dragen ze vijanden en een terroristische dreiging in zich.

“Vroeger waren het criminelen en dan kwam men met cijfers af dat zij oververtegenwoordigd zijn in de werkloosheidscijfers én in de criminaliteitscijfers. Maar nu is er ook terrorisme en er is een bewijs: er zijn aanslagen geweest in België.”

CONTROLE

De instroom van nieuwkomers is onbeheersbaar door een inefficiënte aanpak en er is een oneerlijke verdeling van lasten.

“De toestroom van vluchtelingen en andere migranten verloopt momenteel ongecontroleerd. De oplossing is een pragmatisch, efficiënt en doortastend migratie- en vluchtelingenbeleid, met een gelijke verdeling van lasten over de Europese landen heen en de ontmoediging van migranten om hun tocht naar Europa te beginnen (en/of strengere grenscontroles).”

KOSTEN EN BATEN

Vluchtelingen en migranten profiteren van het economisch paradijs. De lokale, écht kwetsbare mensen blijven in de kou staan.

“We hebben het gevoel dat we een opengrenzenbeleid voeren. En dat is incompatibel met onze sociale zekerheid. Migratie kost ons handenvol geld.”

COUNTERFRAMES

COUNTERFRAME

KERNBOODSCHAP

FRAMING DEVICES (UITINGSVORMEN IN COMMUNICATIE)

HET ONSCHULDIGE
SLACHTOFFER

Vluchtelingen en migranten zijn gedwongen geweest om te vertrekken uit hun thuisland, omwille van fysieke, politieke of economische bedreiging. Ze hebben hulp nodig.

“Mensen die vluchten kiezen daar niet zelf voor, ze doen dat met een reden, ze zijn doodsbang en hebben al enorm veel meegemaakt.”

ALLEMAAL MENSEN

Nieuwkomers hebben dezelfde dromen, ambities en wensen zoals ieder van ons en ons menszijn moet een warme maar realistische ontvangst garanderen.

“Dat migranten mensen zijn wordt vaak vergeten. Ze nemen het heft in eigen handen.”

DE HELD

Vluchtelingen zijn een oorlog ontvlucht en hebben verschillende ontberingen overleefd (honger, folteringen, verkrachting ...) voor ze in dit land zijn aangekomen. Ze zijn daardoor mentaal weerbaarder geworden en ze hebben een enorm doorzettingsvermogen. Ze verdienen een kans om een beter leven op te bouwen.

“Ze vluchten weg van het oorlogsgeweld, ze hebben dus al veel meegemaakt. En vluchten legt een enorme mentale druk op hen. Ze zijn enkel op zoek naar een betere toekomst.”

DIVERSITEIT

Nieuwkomers met hun eigen unieke talenten en inbreng zijn een verrijking voor onze samenleving, zowel op economisch als cultureel vlak.

“Ik kende helemaal niets van hun cultuur. Soms luisteren we samen naar liedjes uit hun thuisland.”

WIN-WIN

Nieuwkomers dragen bij aan onze samenleving, waardoor de welvaart voor elk van ons groeit en we samen de groeiende vergrijzingen ondersteunen en andere uitdagingen beter kunnen aanpakken.

“Vraag en aanbod zijn nog niet op elkaar afgestemd. Maar nieuwkomers dragen meer dan gemiddeld bij tot onze economie en sociale welvaartstaat. Het is een win-win situatie voor iedereen.”

PANTA RHEI

De constante beweging in de wereld is van alle tijden, migratie maakt daar deel van uit. Mensen hebben zich altijd verplaatst en zullen zich blijven verplaatsen.

“Migranten en mensen op de vlucht zijn een natuurlijk ‘iets’. Dat is altijd zo geweest en zal altijd zo blijven. De wereld is van iedereen.”

DE KLOOF

Er bestaat heel wat uitbuiting van mensen in hun thuisland, we moeten dit op beiden fronten, in het gastland en het thuisland, aanpakken

“We moeten de economische ontwikkeling in de thuislanden bevorderen, zodat de welvaarts kloof tussen Noord en Zuid meer en meer verdwijnt.”

ENKELE VUISTREGELS VOOR TOEPASSING VAN FRAMES IN JE COMMUNICATIE

- **Wees empathisch** met de mensen uit je doelgroep: **erken hun bezorgdheden**, dit om affectieve polarisering tegen te gaan.
- **Maak dan de brug naar de counterframes**. **Idealiter combineer je een aantal frames**. De combinatie ‘controle’ en ‘win-win’ en de combinatie ‘controle’ en ‘onschuldige slachtoffer’ hebben de grootste impact en halen de beste resultaten.
- **Vermijd iedere vorm van veralgemening** of het scheppen van een clichématig beeld van nieuwkomers.
- **Vermijd zelf bij te dragen aan de polarisering** van het debat, en blijf de aandacht vestigen op de inhoud van de boodschappen.
- De **logische redenering** die **achter een frame** schuilgaat, mag in de communicatie uitdrukkelijk aan bod komen.
- **Zorg in je communicatie voor voldoende herhaling van boodschappen**. **Een nieuw denkbeeld heeft tijd nodig om ingang te vinden**.

AFFECTIEVE POLARISERING

Affectieve polarisering is het fenomeen waarbij partijen in een debat een hekel hebben aan elkaar en niet langer bereid zijn om naar elkaar te luisteren. De gevolgen van affectieve polarisering zijn groot: burgers met een meer gematigde mening trekken zich terug van publieke fora, het is niet langer mogelijk om compromissen te sluiten en een breed gedragen beleid te ontwikkelen.

BRONNEN

- IPSOS. (2018). Opinions & attitudes towards migrants and refugees in Flanders.
- Van Gorp, B., Van Hove, J., Figoureu, M., & Vyncke, B. (2020). Anders communiceren over migratie en vluchtelingen: Aan de slag met frames en counterframes. Leuven: Instituut voor Mediastudies, KU Leuven.